

[Riishøj]

praksis opfylder overordnede samfundsmæssige mål-sætninger.

Der er jo ikke tvivl om, at der er nogle faktorer, som har skadet gasprojektet, og som er kommet til os udefra: helt åbenlyst de faldende oliepriser. Et hvilket som helst selskab, bestemt også et privat, vil komme i økonomiske vanskeligheder, hvis prisen på produktet helt uforudset falder med 50 pct., efter at givne investeringer er gennemført.

Men så er der jo også de fejl af politisk karakter, som er begået, og som vel nok har en baggrund i den ustabile økonomiske og politiske situation, som vi har oplevet, siden gasprojektet blev vedtaget.

Der er også en anden væsentlig faktor, som skal nævnes, nemlig selve DUC-kontrakten, der jo i sin tid bandt staten til et hurtigt stigende gasaftag til priser, som har vist sig at ligge over det europæiske niveau. Og samtidig med at staten bandt sig til et stærkt stigende gasaftag, gennemførte man ikke en central tilslutningspligt i bestemte områder, som kunne sikre, at gassen blev afsat og blev afsat på en fornuftig og rationel måde uden en kunstigt forceret udbygning af gasnettet til tyndbefolkede områder. Der forelå med andre ord, da man indgik kontrakten, ingen langsigtede planer for afsætning af gassen eller sikkerhed for, at man ikke blev tvunget ud i at afsætte gassen på en irrationel måde.

Vi ved jo også, at offentlige selskaber i princippet ikke kan gå konkurs; skatteyderne betaler underskuddet. Forestiller man sig, at DONG og de regionale naturgasselskaber havde været private, er der ingen tvivl om, at DUC havde accepteret en genforhandling; måske havde det endda investeret i selve distributionsnettet for at undgå, at hele selskabet gik konkurs, så det skadede dets egen økonomi.

Nu har man så opereret ud fra, at det har været et offentligt foretagende. Det går ikke konkurs – skatteyderne betaler regningen – og så har man kunnet opnå særlige fordele på den konto. Men der er ikke tvivl om, at havde man haft et privat selskab, eller havde man som i andre europæiske lande haft en statsmagt, der havde været tilstrækkelig modig og tilstrækkelig stærk, så havde man fået en genforhandling af hele projektet, sådan som det har været tilfældet i andre lande.

Det har jo også vist sig, at hele konstruktionen med de regionale selskaber har vist sig meget problematisk rent ud sagt, for at sige det mildt. De har arbejdet tungt og bureaukratisk, de har oppustet omkostningerne på et tidspunkt, hvor der ikke var sikkerhed for afsætning, de har stredes indbyrdes, der har været mangel på overordnet styring af projektet, og i lange perioder helt frem til 1987 har man automatisk kunnet vælte underskuddet over på DONG, hvilket jo naturligvis ikke har stimuleret et salg. Så der kan med god grund sættes spørgsmålstegn ved hele den regionale opbygning af projektet.

Her står vi så nu med de historiske fejltagelser, hvoraf nogle altså er fejltagelser, som er kommet til os udefra, mens andre bestemt er af politisk karakter, fra da vi gennemførte og vedtog projektet for 10 år siden.

Spørgsmålet er, hvad vi så gør nu. Privatisering duer ikke. Jeg tror heller ikke, noget som helst selskab på de vilkår, der bydes, med den gæld, der skal overtages, og uden en afgiftsfritagelse ville overtage projektet.

Men det er også et spørgsmål om ideologi. Det er et spørgsmål om tro. Vi mener ikke, at tilslutningspligt for private villakunder i dag ville være en god idé. Man kunne diskutere for 10 år siden, da man vedtog projektet, om det ikke var en fornuftigere idé at sikre afsætning af den gas, man var tvunget til at aftage. Men det er ikke aktuelt i øjeblikket.

Man kunne imidlertid efter vores opfattelse godt overveje et lovindgreb over for kulfyrede fjernvarmeværker, som ligger i naturgasområder. Der er mig bekendt omkring 40 fjernvarmeværker, som fyres med kul, og som ligger i områder, der kan naturgasforsynes. Et lovindgreb her ville også rent prismæssigt gavne naturgasprojektet. Sådan et indgreb ville vi godt være med til at overveje.

Efter vores opfattelse skal den gældende prisgarantiordning, der sikrer, at gasprisen ikke overstiger olieprisen, naturligvis fastholdes; ellers afsættes gassen ganske enkelt ikke. Og man kunne eventuelt overveje endnu bedre introduktionsrabatter. Inden for de øvrige kollektive varmforsyningssystemer har man i hvert fald i de første år endnu gunstigere introduktionsrabatter. Men de gældende prisgarantiordninger er vi tilhængere af skal fastholdes.